

#Warszawa2030

STRATEGIA

*Strategia #Warszawa2030 jest efektem wspólnej pracy
mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli różnego typu organizacji
oraz Urzędu m.st. Warszawy*

Warszawa, 10 maja 2018 r.

Szanowni Państwo,

Warszawa przez ostatnie lata bardzo się zmieniła. Stało się to dzięki zaangażowaniu mieszkańców, pozyskaniu ogromnych środków europejskich i pracy urzędników. Mamy wspaniałe, historyczne, a zarazem nowoczesne miasto. Świat jednak idzie do przodu, a stolica Polski razem z nim. Wspólnie z mieszkańcami, ekspertami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami stworzyliśmy dokument, który wyznacza cele rozwoju na następne kilkanaście lat. Chcemy, aby Warszawa była miastem aktywnych mieszkańców, przyjaznym miejscem i otwartą metropolią. To, czy to zostanie osiągnięte, zależy od nas wszystkich. Niezależnie od tego, jak długo mieszkamy w Warszawie, niezależnie od zamożności, stanu zdrowia, wieku, płci, orientacji seksualnej, poglądów, pochodzenia, obywatelstwa i wyznania. To my – mieszkańcy – jesteśmy siłą Warszawy, tworzymy ją i zdecydujemy jaka będzie w 2030 roku. Ja osobiście chciałabym, żeby Warszawa była po prostu miastem szczęśliwym, które w pełni wykorzystało swoją szansę!

Hanna Gronkiewicz-Waltz
Prezydent m.st. Warszawy

A handwritten signature in blue ink, reading 'HGW - Waltz', which is a common shorthand for Hanna Gronkiewicz-Waltz.

ISBN 978-83-63269-41-8

SPIS TREŚCI

- 8 Wprowadzenie
- 10 Formuła prac
- 13 Wizja Warszawy
- 16 Potencjały Warszawy i stojące przed nią wyzwania
- 18 Cele strategiczne i operacyjne
- 56 Zmiany w stosunku do poprzedniej wersji strategii
- 59 System realizacji
- 62 Sprawozdawczość i ocena
- 64 Słownik pojęć
- 67 Załączniki

WPROWADZENIE

MIESZKAŃCY SĄ SIŁĄ SPRAWCZĄ STOLICY

Warszawa jest przestrzenią możliwości, miastem nieustannie tworzącym się na nowo. Czerpie z tradycji walki o wolność i możliwość decydowania o sobie. Pokazując, że zmiana jest możliwa, daje swoim mieszkańcom i osobom odwiedzającym impuls do działania. Czyni to Warszawę niepowtarzalną, wartą zamieszkania w niej, odwiedzenia i przyswojenia, zachęcającą do podejmowania tu różnych działań i do twórczej ich kontynuacji.

Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom, sprawne pełnienie przez Warszawę funkcji stolicy kraju, wymagają stałego i skoordynowanego rozwoju miasta.

Strategia #Warszawa2030 definiuje politykę rozwoju Warszawy do 2030 roku. Koncentruje się na tych dziedzinach życia miasta, w których zmiana najsilniej wpłynie na jego dalszy rozwój. Nie oznacza to jednak, że inne działania – mające na celu utrzymanie funkcjonowania miasta oraz realizowanie przez samorząd lokalny obowiązków ustawowych – nie będą realizowane. Stanowią one podstawę dla rozwoju miasta.

Strategia jest dokumentem ogólnym, określającym wizję Warszawy w 2030 roku oraz cele, które mają doprowadzić do jej spełnienia. Uszczegóławiają ją programy, czyli odrębne dokumenty wskazujące konkretne rozwiązania i zadania do wykonania.

Prezentowana strategia jest efektem dwuletnich prac, w tym dyskusji nad przyszłością Warszawy – miejsca zamieszkania, nauki, pracy, spędzania wolnego czasu i rozwoju. Została wy-

pracowana w modelu partycypacyjno-eksperymentalnym. Od początku procesu angażowano w jej tworzenie społeczność lokalną, ekspertów, a także przyszłych realizatorów. Dzięki temu można było zaplanować dalszy rozwój Warszawy z uwzględnieniem uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, ale także – co istotne – zgodnie z oczekiwaniami i aspiracjami warszawiaków.

Planując cele do realizacji skupiono się na wykorzystaniu potencjałów miasta oraz wyjściu naprzeciw stojącym przed nim wyzwaniom. Wzięto pod uwagę prognozy demograficzne, nie tylko do 2030 roku, ale i w latach kolejnych.

Strategia opiera się na fundamentach zbudowanych dzięki realizacji poprzednich strategii oraz wdrażanych polityk sektorowych, takich jak m.in. *Spółeczna strategia Warszawy*, *Innowacyjna Warszawa 2020: Program wspierania przedsiębiorczości*, *Program ochrony środowiska dla m.st. Warszawy*, *Strategia zrównoważonego rozwoju systemu transportowego Warszawy*, *Zintegrowany program rewitalizacji m.st. Warszawy*, i ma kontynuować zapoczątkowane przez nie procesy rozwojowe. Jednocześnie uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne, szczególnie konkurowanie o zasoby z europejskimi metropoliami oraz zmiany dokonujące się w sferze kulturowej i technologicznej. Bierze pod uwagę priorytety dla miast nakreślone w politykach krajowych oraz w *Agendzie miejskiej Unii Europejskiej* czy *Nowej agendzie miejskiej Organizacji Narodów Zjednoczonych*.

W efekcie tego przyszłość Warszawy zaplanowano zgodnie z koncepcjami zrównoważonego rozwoju oraz inteligentnego miasta.

Cele postawione przed Warszawą w perspektywie 2030 roku skupiają się na człowieku – twórcy i użytkowniku miasta. Niezależnie od tego, jak długo mieszka w Warszawie, niezależnie od zamożności, stanu zdrowia, wieku, płci, poglądów, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia i obywatelstwa.

To mieszkańcy są siłą sprawczą w stolicy. Tworzą miasto w wymiarze ideowym i materialnym. Swój ślad odciskają również osoby odwiedzające Warszawę z racji codziennych dojazdów do miejsc nauki i pracy oraz spędzania czasu przeznaczonego na rozwój i odpoczynek. Dlatego w strategii położono nacisk na włączenie wszystkich w życie stolicy w wymiarze społecznym, kulturowym, politycznym i gospodarczym. Ważną rolę pełnią w niej szacunek i otwartość na drugiego człowieka, solidarność społeczna, poczucie odpowiedzialności za siebie oraz dokonywane wybory, rozwijanie własnego potencjału przez ciągłe uczenie się. Kompetencje kulturowe, społeczne i zawodowe mieszkańców, a także łączące ich poczucie wspólnoty są podstawą dalszego rozwoju miasta.

Odpowiadanie przez Warszawę na potrzeby mieszkańców oraz pozostałych użytkowników miasta, wiąże się z zachowaniem równowagi między lokalnymi a metropolitalnymi funkcjami miasta oraz z podejmowaniem działań na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia we wszystkich dzielnicach. Wymaga to kształtowania ładu przestrzennego z poszanowaniem różnorodności poszczególnych obszarów oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a także efektywnego zarządzania zasobami.

Realizacja postawionych przed Warszawą celów wymaga zaangażowania i współpracy warszawskiego samorządu, różnego typu organizacji i instytucji działających na terenie miasta, jak

i samych mieszkańców. Codziennie dokonywane wybory, zapadające decyzje będą wpływać na to jaka Warszawa będzie w 2030 roku!

FORMUŁA PRAC

Rozpoczęcie prac nad aktualizacją strategii było konsekwencją wyników ewaluacji mid-term *Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku*. Sprawdzono stan realizacji strategii, wskazano nowe uwarunkowania rozwoju i oceniono stosowane dotąd rozwiązania w zakresie jej wdrażania, monitorowania i prowadzonych działań informacyjnych. Sformułowane w ramach ewaluacji rekomendacje wpłynęły na zakres i kształt prac nad nową wersją strategii.

W celu opracowania strategii przez dwa lata prowadzono prace z udziałem mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji otoczenia biznesu, przedstawicieli władz miasta reprezentujących różne opcje polityczne, specjalistów z urzędu, ekspertów oraz innych zainteresowanych rozwojem Warszawy. Zebrane opinie i sugestie stanowiły punkt wyjścia do definiowania poszczególnych zapisów dokumentu.

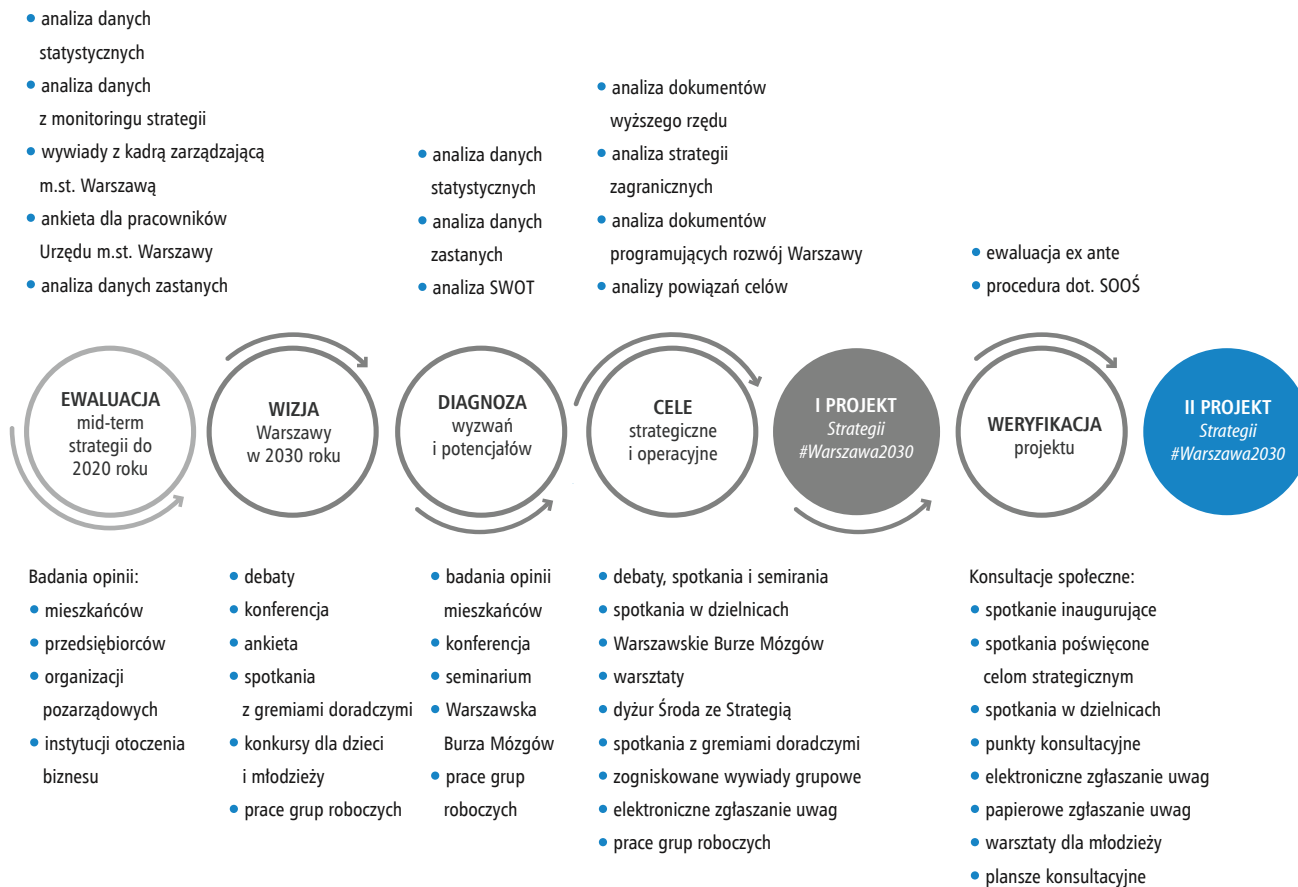
Prace przebiegały w siedmiu etapach:

- określenie wizji Warszawy w 2030 roku, czyli stanu miasta, do którego ma doprowadzić realizacja strategii,
- określenie – dzięki analizom diagnostycznym – wyzwań, którym musi sprostać miasto, a także jego potencjałów ułatwiających wprowadzenie w życie wizji,
- sformułowanie celów strategicznych i operacyjnych, których realizacja pozwoli osiągnąć stan opisany w wizji, m.in. zdefiniowanie oczekiwanych efektów,
- określenie systemów realizacji oraz monitorowania i ewaluacji strategii, które zapewnią sprawne i efektywne wdrażania polityki rozwoju miasta,
- stworzenie projektu strategii z elementów wypracowanych na wcześniejszych etapach,
- poddanie projektu strategii konsultacjom społecznym oraz ewaluacji ex ante przez zewnętrznych ekspertów, a następnie wprowadzenie do niego niezbędnych poprawek,
- dokonanie formalnych uzgodnień projektu uchwały Rady m.st. Warszawy w sprawie przyjęcia strategii oraz wprowadzenie do dokumentu koniecznych zmian.

Na poszczególnych etapach prac wykorzystano różne metody zbierania danych i analiz oraz włączania w prace nad strategią członków społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy.

Szczegółowy zakres prac nad strategią przedstawia załącznik 1.

Schemat prac nad strategią

WIZJA WARSZAWY

WIZJA DEFINIUJE WARSZAWĘ W 2030 ROKU,
OKREŚLAJĄC JĄ W TRZECH WYMIARACH:

AKTYWNI MIESZKAŃCY

Warszawa to my, jej mieszkańcy. Podążamy własną drogą, rozwijamy zainteresowania, realizujemy marzenia i zawodowe ambicje, ale wspólnie angażujemy się w życie miasta i czujemy się za nie odpowiedzialni.

PRZYJAZNE MIEJSCE

Warszawa to miasto, w którym każdy czuje się u siebie, wolny i bezpieczny. Bogactwo przestrzeni, wynikające z umiejętnego łączenia tradycji z nowoczesnością, środowiska miejskiego z przyrodniczym, lokalności z wielkomiejskością, zapewnia wygodę życia i sprzyjające warunki do działania.

OTWARTA METROPOLIA

Warszawa to miasto otwarte na świat. Śmiało wychodzące naprzeciw wyzwaniom, inspirujące innych. Dzięki swojej różnorodności i nastawieniu na współpracę jest wyjątkowym miejscem do kreowania i rozwijania idei. Stanowi ważny węzeł sieci europejskich metropolii.

POTENCJAŁY WARSZAWY I STOJĄCE PRZED NIĄ WYZWANIA

Osiągnięcie wizji Warszawy w 2030 roku wymaga takiego ukierunkowania działań, aby w jak największym stopniu wykorzystywać potencjały miasta i wychodzić naprzeciw stojącym przed nim wyzwaniom.

Prezentujemy najważniejsze potencjały Warszawy i wyzwania stojące przed nią, określone na podstawie *Diagnozy strategicznej* (załącznik 2). Zarówno jedno, jak i drugie oddziałują na różne elementy wizji miasta (Aktywni mieszkańcy, Przyjazne miejsce, Otwarta metropolia).

POTENCJAŁY WARSZAWY

- Blisko 2 mln mieszkańców, w większości zadowolonych z faktu życia w Warszawie
- Największy w Polsce rynek pracy
 - Wysoki poziom edukacji w znaczącej części szkół i przedszkoli
- Najlepsze w Polsce uczelnie wyższe oraz atrakcyjność akademicka miasta
- Liczne instytucje kultury oraz bogata oferta kulturalna
- Liczne organizacje pozarządowe będące partnerem samorządu w realizacji polityk miejskich
- Wisła oraz jej funkcje społeczne i przyrodnicze
- Tereny zieleni miejskiej stanowiące znaczny udział powierzchni miasta
 - Wysoki poziom bezpieczeństwa
 - Zróżnicowana przestrzeń miasta
- Wolna przestrzeń do zagospodarowania
- Dobra współpraca samorządów lokalnych w Obszarze Metropolitalnym Warszawy
 - Stołeczność, której efektem jest m.in. nagromadzenie instytucji o znaczeniu krajowym
 - Zwiększająca się różnorodność kulturowa, światopoglądowa oraz różnice związane ze stylem życia osób zamieszkujących lub odwiedzających miasto
 - Podaż przestrzeni, instytucje oferujące organizację imprez międzynarodowych
 - Gospodarczy biegun wzrostu o znaczeniu międzynarodowym
 - Dobre krajowe i międzynarodowe powiązania transportowe
 - Relatywnie silnie rozwinięty sektor badawczo-rozwojowy
 - Warszawa w przekonaniu wielu Polaków jest dobrym miejscem do życia oraz startu i rozwoju zawodowego
 - Wysoka ocena miasta przez zagranicznych turystów i przedsiębiorców
 - Współpraca z miastami partnerskimi oraz w ramach międzynarodowych organizacji

WYZWANIA STOJĄCE PRZED WARSZAWĄ

- Stosunkowo małe zainteresowanie mieszkańców sprawami miasta oraz potrzeba zachęcenia mieszkańców do współpracy na rzecz miasta i jego społeczności
- Niski poziom uczestnictwa w kulturze w odniesieniu do dostępnej oferty
- Zmiany demograficzne, m.in. starzenie się społeczeństwa
- Lęk przed innością, mała otwartość na zmiany i różnorodność mieszkańców
 - Oferta mieszkań niewystarczająco dostosowana do potrzeb i możliwości finansowych mieszkańców
 - Częste przekraczanie norm zanieczyszczenia powietrza – smog
 - Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii
 - Zbyt słabo rozwinięta integracyjna funkcja Wisły
 - Zróżnicowana dostępność infrastruktury technicznej, usług społecznych i oferty spędzania wolnego czasu w dzielnicach
 - Niewykształcony w pełni ład przestrzenny, np. w wymiarze kompozycyjno-estetycznym oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta
 - Zbyt duże zatłoczenie komunikacyjne miasta
 - Rosnące potrzeby w zakresie dostępności i jakości sieci transportu miejskiego, dróg rowerowych i pieszych
 - Silne zróżnicowanie dzielnic w zakresie nasycenia podmiotami gospodarczymi i w konsekwencji miejscami pracy
 - Niezadowolający poziom umiędzynarodowienia warszawskich uczelni
 - Wciąż słabe relacje między warszawskimi uczelniami a biznesem i administracją lokalną

Oddziaływanie na elementy wizji Warszawy:

- Aktywni mieszkańcy ●
- Przyjazne miejsce ●
- Otwarta metropolia ●

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Wprowadzenie w życie wizji Warszawy będzie możliwe dzięki realizacji czterech celów strategicznych oraz uszczegóławiających je trzynastu celów operacyjnych. Są wyrazem zintegrowanego podejścia Warszawy do kształtowania polityki rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzenno-funkcyjnym. Odzwierciedlają założenia koncepcji zrównoważonego rozwoju oraz inteligentnego miasta. Jednocześnie uwzględniają kluczowe założenia polityki krajowej i wojewódzkiej oraz priorytety agend międzynarodowych, które omówiono w załączniku 3.

Cele strategiczne wynikają bezpośrednio z wizji miasta. Ich wkład w osiągnięcie stanu miasta zakładanego na 2030 rok jest zróżnicowany.

Cele operacyjne uszczegóławiają sposób osiągnięcia celu strategicznego. Nie wskazują jednak konkretnych zadań ani projektów do realizacji, rozstrzygnięcia w tym zakresie znajdują się bowiem w dokumentach niższego szczebla, tj. programach.

Cele operacyjne są ze sobą powiązane – osiągnięcie jednego wpływa na realizację innych. Bywa też, że wspólnie tworzą wartość przyczyniającą się do osiągnięcia wizji.

Cele strategiczne:

Cele operacyjne:

1. Odpowiedzialna wspólnota

- 1.1. Dbamy o siebie nawzajem
 - 1.2. Wspólnie decydujemy o naszym mieście
-

2. Wygodna lokalność

- 2.1. Mamy dostęp do szerokiej oferty mieszkań
 - 2.2. Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu
 - 2.3. Korzystamy z usług blisko domu
 - 2.4. Działamy w warunkach przyjaznych dla rozwoju biznesu
-

3. Funkcjonalna przestrzeń

- 3.1. Korzystamy z atrakcyjnej przestrzeni publicznej
 - 3.2. Żyjemy w czystym środowisku przyrodniczym
 - 3.3. Korzystamy z przyjaznego systemu transportowego
-

4. Twórcze środowisko

- 4.1. Rozwijamy nasz twórczy potencjał
- 4.2. Generujemy innowacje
- 4.3. Przyciągamy talenty i liderów
- 4.4. Inspirujemy świat

Oddziaływanie na elementy wizji Warszawy:

Aktywni mieszkańcy

Przyjazne miejsce

Otwarta metropolia

#Warszawa2030

WARSZAWA PRZYSZŁOŚCI

ENERGIA
CELE
WIZJA
KONCENTRACJA
WSPÓŁPRACA
STRATEGIA
PROGNOZA
MONITORING

CEL STRATEGICZNY 1. ODPOWIEDZIALNA WSPÓLNOTA

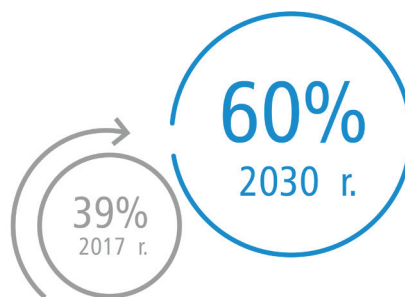
Poziom rozwoju Warszawy jest konsekwencją codziennych działań i wyborów jej mieszkańców, zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich – w formie decyzji wybranych władz miasta. Warszawiacy są jednocześnie twórcami i użytkownikami miasta, a ich aktywność oddziałuje na jego stan obecny i przyszły. Uświadomienie sobie tej zależności, zrozumienie indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności jest konieczne dla zrównoważonego rozwoju miasta. Wymaga to ukształtowania kompetencji obywatelskich oraz społecznych zarówno mieszkańców, jak i urzędników. Zrozumienie drugiego człowieka, poszanowanie historii miejsca, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a jednocześnie chęć kształtowania własnego życia i dynamicznie zmieniającego się otoczenia będą stanowiły podstawę budowania odpowiedzialnej wspólnoty. Jej cechą powinno być formalne i nieformalne działanie na rzecz miasta i jego społeczności, a także otwartość, świadomość swojego znaczenia oraz odpowiedzialność w skali regionu, kraju i świata.

Cel zostanie osiągnięty w wyniku realizacji dwóch celów operacyjnych:

- 1.1. Dbamy o siebie nawzajem
- 1.2. Wspólnie decydujemy o naszym mieście

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks odpowiedzialnej wspólnoty

CEL OPERACYJNY 1.1.

DBAMY O SIEBIE NAWZAJEM

Jak to osiągniemy? Zachęcimy mieszkańców do włączenia się w lokalną wspólnotę, do większej otwartości i troski o drugiego człowieka oraz o najbliższe otoczenie.

Tworzenie wspólnoty mieszkańców to budowanie więzi społecznych, czyli wzajemnych relacji i zależności poszczególnych osób. Wykształcenie postawy dbania o siebie nawzajem wymaga otwartości na drugiego człowieka i wzajemnego szacunku, niezależnie od pochodzenia, obywatelstwa, wyznania, zamożności, stanu zdrowia, wieku, płci, orientacji seksualnej i poglądów. Taka postawa sprzyjać będzie zmniejszeniu anonimowości, ograniczeniu wykluczenia społecznego i integracji mieszkańców.

Budowaniu wspólnoty będą służyły inicjatywy promujące i wzmacniające postawy otwartości, szacunku i wrażliwości na potrzeby innych, realizowane m.in. poprzez przedsięwzięcia kulturalne i edukacyjne. Oprócz zmiany postaw, integrację mieszkańców ułatwią działania mające na celu wzajemne poznawanie się sąsiadów oraz nawiązywanie i rozwijanie przez nich relacji. Proces ten będzie wspierany przez sieć lokalnych animatorów oraz partnerstw lokalnych. Mieszkańcy będą włączani w życie wspólnoty i zachęcani do podejmowania akcji na rzecz społeczności i okolicy. Będą nabywali i rozwijali kompetencje społeczne uczestnicząc w działaniach prowadzonych w Miejscach Aktywności Lokalnej. Jednocześnie zostanie położony nacisk na wzmocnienie tożsamości lokalnej i poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania i Warszawą. Upowszechniana będzie pamięć o poprzednich pokoleniach warszawiaków, historia miejsc oraz wiedza o ich dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym. Instytucje, organizacje oraz przedsiębiorcy działający lokalnie będą zachęceni do otwarcia się na otoczenie i społeczności lokalne.

Realizacja tego celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań, obejmujących:

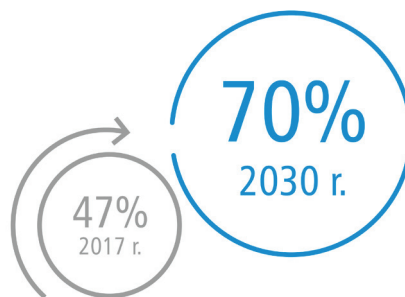
- zwiększenie skuteczności ochrony dziedzictwa kulturowego w jego wymiarze materialnym i niematerialnym,
- zbudowanie szerokich partnerstw, m.in. z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i przedsiębiorcami działającymi na danym terenie oraz sformalizowanymi i niesformalizowanymi grupami mieszkańców, a także wspieranie tych grup i ich oddolnych inicjatyw,
- zwiększenie skuteczności ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- udostępnianie zasobów samorządu lokalnego formalnym i nieformalnym grupom mieszkańców z myślą o podejmowaniu przez nich aktywności.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: włączenie mieszkańców do współdecydowania o mieście (cel 1.2.) oraz zwiększenie dostępności oferty spędzania wolnego czasu (cel 2.2.) będą sprzyjały budowaniu relacji społecznych.

Realizacja omawianego celu wesprze osiągnięcie innych celów operacyjnych: prospołeczne postawy mieszkańców przełożą się na dbałość o środowisko przyrodnicze (cel 3.2.). Większa akceptacja dla szeroko rozumianej różnorodności i innego człowieka ułatwi stworzenie warunków do rozwijania twórczego potencjału mieszkańców (cel 4.1.), a otwartość społeczności będzie czynnikiem sprzyjającym przyciąganiu talentów i liderów do stolicy (cel 4.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek mieszkańców angażujących się społecznie

CEL OPERACYJNY 1.2.

WSPÓLNIE DECYDUJEMY O NASZYM MIEŚCIE

Jak to osiągniemy? Wzmocnimy zainteresowanie mieszkańców sprawami Warszawy i zwiększymy ich realny wpływ na podejmowanie decyzji dotyczących funkcjonowania miasta.

Zbudowanie odpowiedzialnej wspólnoty, interesującej się sprawami miasta i angażującej się w nie, wymaga zapewnienia mieszkańcom realnego wpływu na zarządzanie Warszawą. Wzmocnienie lokalnej demokracji zaowocuje większą świadomością obywatelską na poziomie regionu, kraju i Unii Europejskiej.

Rozwój współzarządzania będzie wiązał się ze zmianą sposobu funkcjonowania urzędu, w tym z usprawnieniem wewnętrznego przepływu informacji oraz zarządzania wiedzą i relacjami, a także wzmocnieniem poczucia misji urzędników. Transparentność funkcjonowania samorządu zwiększy się w efekcie otwartej polityki informacyjnej dotyczącej realizowanych działań oraz uwarunkowań podejmowanych decyzji. W większym stopniu będzie wykorzystywana wiedza o potrzebach mieszkańców, możliwościach ich zaspokajania oraz o przebiegu i efektach dotychczas prowadzonych działań. Zasady współpracy mieszkańców, organizacji pozarządowych i instytucji otoczenia biznesu z administracją zostaną uporządkowane, a instrumenty wspólnego podejmowania decyzji znacząco rozwinięte. Duże znaczenie będzie miało zintensyfikowanie edukacji obywatelskiej, upowszechnienie wiedzy w zakresie funkcjonowania samorządu i miasta, a także pobudzenie zainteresowania mieszkańców sprawami Warszawy. Rozwinięte zostaną możliwości ciągłego nabywania doświadczenia obywatelskiego w formie samorządności uczniowskiej, spółdzielczej, pracowniczej i pozarządowej. Kształtowane będą umiejętności prowadzenia dialogu, a jednocześnie przeciwdziałania stereotypom.

Realizacja tego celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

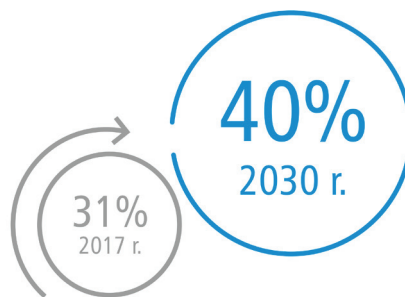
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- wykorzystywanie, jako inspiracji, rozwiązań stosowanych przez inne podmioty, zarówno ze sfery administracji publicznej, jak i z sektorów przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: wzmocnienie postaw prospołecznych mieszkańców (cel 1.1.), podniesienie ich twórczego potencjału (cel 4.1.) oraz zwiększenie dostępności lokalnych miejsc aktywności (cel 2.2.) będą sprzyjały współdziałaniu i angażowaniu się w sprawy miasta.

Realizacja omawianego celu wesprze osiągnięcie innych celów operacyjnych: wprowadzenie współdecydowania o mieście wpłynie na jakość działań prowadzonych w ramach pozostałych celów strategii, powstaną bowiem warunki dla mieszkańców i innych interesariuszy do aktywnego włączenia się w planowanie i realizację wspólnotowych przedsięwzięć.

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek mieszkańców angażujących się w sprawy miasta

CEL STRATEGICZNY 2. WYGODNA LOKALNOŚĆ

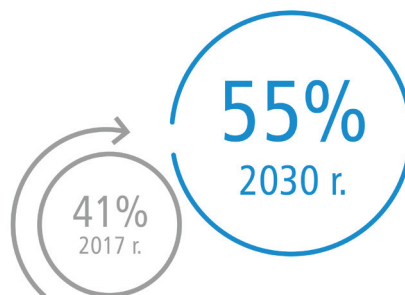
Zapewnienie wygody życia i działania w tak dużym mieście jak Warszawa wymaga zachowania równowagi między wielkomiejskością i stołecznymi funkcjami a środowiskiem codziennego życia mieszkańców. W tym kontekście ważne jest łączenie podstawowych funkcji miejskich z funkcjami miejsca zamieszkania, rozumianego jako osiedle lub dzielnica. Chodzi o umożliwienie mieszkańcom zaspokajania codziennych potrzeb, czyli zapewnienie podstawowych usług, miejsc pracy i spędzania wolnego czasu, blisko domu. Wymaga to ukształtowania miasta zwartej, o policentrycznej i hierarchicznej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, z siecią centrów dzielnicowych i subdzielnicowych skupiających ofertę usług. Należy zatem położyć nacisk na zmniejszanie różnic rozwojowych między dzielnicami oraz rewitalizację zdegradowanych obszarów. Dzięki zmianom dokonywanym z poszanowaniem specyfiki dzielnic, Warszawa stanie się „metropolią kompaktową”, złożoną z przyjaznych miejsc zamieszkania i aktywności. Miejsca te będą atrakcyjne dla mieszkańców, ale też staną się atutem w zachęcaniu do osiedlenia się i inwestowania w Warszawie.

Cel zostanie osiągnięty w efekcie realizacji czterech celów operacyjnych:

- 2.1. Mamy dostęp do szerokiej oferty mieszkań
- 2.2. Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu
- 2.3. Korzystamy z usług blisko domu
- 2.4. Działamy w warunkach przyjaznych rozwojowi biznesu

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks wygodnej lokalności

CEL OPERACYJNY 2.1.

MAMY DOSTĘP DO SZEROKIEJ OFERTY MIESZKAŃ

Jak to osiągniemy? Rozwiniemy ofertę mieszkaniową tak, aby była dostosowana do potrzeb i możliwości finansowych mieszkańców.

Mieszkanie jest jedną z podstawowych potrzeb, której sposób zaspokojenia oddziałuje na inne aspekty życia, takie jak relacje społeczne i możliwość korzystania z oferty miasta. Warszawa, będąca zróżnicowaną społecznie metropolią, stanowiącą miejsce stałego i tymczasowego osiedlania się osób z różnych stron kraju i świata, wymaga ukształtowania zróżnicowanej oferty mieszkaniowej – dostosowanej do potrzeb osób o różnych dochodach i potrzebach.

Planowane jest podniesienie dostępności mieszkań dzięki zwiększeniu zasobu lokali komunalnych. Ponadto wspierane będzie budownictwo społeczne oraz inicjatywy na rynku mieszkań na długotrwałą i bezpieczny wynajem. Promowane będą alternatywne i innowacyjne sposoby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych osób o zróżnicowanych dochodach i oczekiwaniach. Propagowane będzie tworzenie budynków i osiedli mieszkaniowych stanowiących integralną część otoczenia, zapewniających wysoką jakość przestrzeni wspólnych oraz uwzględniających wymogi osób w różnym wieku, co będzie sprzyjało wzmocnieniu różnorodności społecznej. Wspierane będzie budownictwo ukierunkowane na racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi – kształtowane z poszanowaniem środowiska naturalnego i o ograniczonym na nie wpływie.

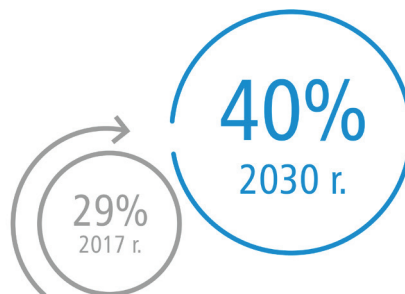
Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- uwzględnienie w planowaniu przestrzennym jakościowych wymogów przyszłej zabudowy mieszkaniowej,
- stosowanie zasad uniwersalnego projektowania,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta.

Realizacja omawianego celu wesprze osiągnięcie innych celów operacyjnych: podniesienie jakości i dostosowanie do potrzeb różnych grup wiekowych projektowanych osiedli ułatwi nawiązywanie relacji społecznych, co przełoży się na wzmocnienie więzi między mieszkańcami (cel 1.1.). Budownictwo ukierunkowane na racjonalne gospodarowanie zasobami przyczyni się do poprawienia jakości środowiska przyrodniczego (cel 3.2.). Zróżnicowana oferta mieszkaniowa będzie jednym z atutów zachęcających osoby utalentowane i liderów do osiedlenia się (cel 4.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających możliwość kupna i wynajęcia mieszkania za rozsądną cenę

CEL OPERACYJNY 2.2.

AKTYWNIE SPĘDZAMY CZAS WOLNY BLISKO DOMU

Jak to osiągniemy? Zwiększymy dostępność atrakcyjnych i przyjaznych miejsc aktywności kulturalnej, edukacyjnej, sportowej, rekreacyjnej oraz innych sposobów spędzania czasu wolnego w pobliżu miejsc zamieszkania.

Podnoszenie jakości życia wymaga zapewnienia różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego w pobliżu miejsca zamieszkania, zaspokajania podstawowych potrzeb różnych grup mieszkańców w zakresie rozwoju duchowego i fizycznego. Taka aktywność będzie wpływać na zdrowie fizyczne i psychiczne, stanie się źródłem energii do działania. Przyczyni się do rozwijania potencjału mieszkańców, nabywania przez nich nowych umiejętności. Będzie także sprzyjać nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich, współpracy i integracji sąsiedzkiej, włączaniu nowych mieszkańców w lokalną społeczność.

Miejsca aktywności będą kształtowane tak, aby dawały na co dzień różnorodne możliwości rozwijania zainteresowań przez uczestnictwo w kulturze i uczenie się, ale także uprawianie sportu i rekreację. Planowane jest nie tylko rozwijanie już istniejących miejsc sprzyjających aktywności, ale także tworzenie nowych. Ich oferta będzie kreowana partycypacyjnie, z myślą o zapewnieniu jej dostępności oraz uwzględnieniu potrzeb szerokiego grona odbiorców. Instytucje publiczne w większym stopniu otworzą się na osoby mieszkające w sąsiedztwie, dzięki czemu staną się integralnym elementem lokalnego środowiska. Potrzebne jest również bardziej skuteczne zaznajamianie mieszkańców z możliwościami spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań oraz zachęcanie do korzystania z nich.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- udostępnianie zasobów samorządu lokalnego formalnym i nieformalnym grupom mieszkańców z myślą o podejmowaniu przez nich aktywności,
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,

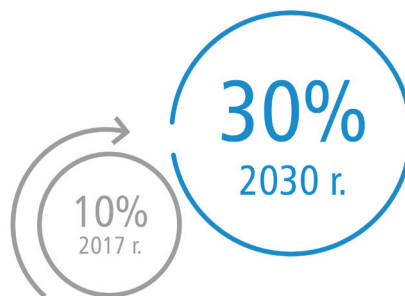
- stosowanie zasad uniwersalnego projektowania,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: wzmocnienie relacji społecznych mieszkańców (cel 1.1.) oraz podniesienie ich twórczego potencjału (cel 4.1.) zwiększy zainteresowanie samoorganizowaniem się i współtworzeniem miejsc aktywności oraz ich ofertą. Wielofunkcyjność infrastruktury, która będzie rozwijana w ramach poszerzenia dostępności podstawowych usług (cel 2.3.), przyczyni się do zwiększenia zasobu przestrzeni sprzyjających aktywności blisko domu.

Realizacja omawianego celu wesprze osiągnięcie innych celów operacyjnych: ułatwienie nawiązywania kontaktów, dzięki korzystaniu z miejsc aktywności blisko miejsca zamieszkania, wpłynie na wzmocnienie relacji sąsiedzkich (cel 1.1.). Rozwijanie własnych zainteresowań przełoży się na możliwość włączenia się w zarządzanie miastem (cel 1.2.) oraz podniesienia twórczego potencjału mieszkańców (cel. 4.1.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek mieszkańców korzystających z oferty wolnego czasu i rozwoju w swojej dzielnicy zamieszkania

CEL OPERACYJNY 2.3.

KORZYSTAMY Z USŁUG BLISKO DOMU

Jak to osiągniemy? Rozwiniemy sieć centrów w dzielnicach, które umożliwią korzystanie z podstawowych usług w pobliżu miejsc zamieszkania.

Usługi publiczne i komercyjne pozwalające zaspokoić podstawowe potrzeby mieszkańców powinny być świadczone blisko miejsca zamieszkania. Skupienie ich w centrach dzielnicowych i subdzielnicowych pozwoli efektywnie kształtować funkcje miejskie oraz aranżować przestrzeń, w których rozwijane będą kontakty międzyludzkie.

Poprawę dostępności podstawowych usług uda się osiągnąć dzięki dostosowaniu ich do zmieniającej się liczby ludności i struktury demograficznej. Zostanie położony nacisk na zapewnienie różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz edukacji na poziomie przedszkolnym, szkoły podstawowej i średniej. Poprawie ulegnie dostęp do podstawowych usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz pomocy społecznej, w tym wsparcia osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Ułatwione zostanie korzystanie z usług lokalnej administracji. Infrastruktura miejska zyska wielofunkcyjny charakter, co pozwoli na dostosowywanie jej do zmieniających się potrzeb. Oferta usług publicznych będzie rozwijana również pod kątem jakości oraz dopasowania do oczekiwań mieszkańców, w tym możliwości korzystania z szerszego zakresu e-usług.

Realizacja omawianego celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- planowanie przestrzenne zakładające zagospodarowanie przestrzeni łączące funkcję mieszkaniową i usługową,
- zapewnienie wspólnych dla całego miasta minimalnych standardów świadczonych usług publicznych,
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta,

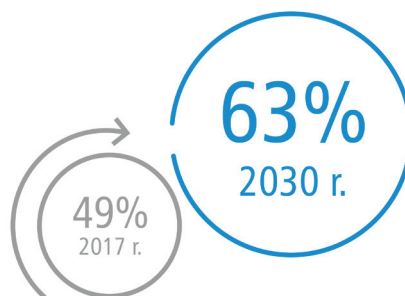
- wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych,
- współpracę z gminami obszaru metropolitalnego Warszawy.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości w dzielnicach (cel 2.4.) zaowocuje uzupełnieniem lokalnej oferty usług.

Realizacja omawianego celu wesprze osiągnięcie innych celów operacyjnych: poprawa dostępności lokalnie świadczonych usług ograniczy potrzebę dojazdów do innych części miasta. Dzięki temu mieszkańcy będą mieli więcej wolnego czasu, który mogą poświęcić na zajęcia wzmacniające relacje społeczne (tym samym łatwiej będzie osiągnąć cel operacyjny 1.1.) oraz włączyć się w działania dotyczące zmian w mieście (cel 1.2.). Niewielka odległość do obiektów świadczących usługi wpłynie na ograniczenie ruchu samochodowego, co poprawi jakość środowiska przyrodniczego (cel 3.2.). Wielofunkcyjna infrastruktura przyczyni się natomiast do zwiększenia ilości przestrzeni sprzyjającej prowadzeniu aktywności blisko domu (cel 2.2.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks korzystających z podstawowych usług w pobliżu miejsca zamieszkania

CEL OPERACYJNY 2.4.

DZIAŁAMY W WARUNKACH PRZYJAZNYCH DLA ROZWOJU BIZNESU

Jak to osiągniemy? Rozwiniemy system wsparcia osób zakładających własną działalność gospodarczą oraz rozwoju firm w poszczególnych dzielnicach, aby efektywniej wykorzystywać zasoby dzielnic oraz stymulować lokalne rynki pracy.

Codzienna aktywność związana z działalnością zawodową mieszkańców wymaga dostępu do miejsc pracy lub możliwości prowadzenia własnego biznesu. Ważnym celem jest zapewnienie korzystnych warunków rozwoju istniejących i tworzenia nowych firm, szczególnie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Z uwagi na tworzenie miejsc pracy ważne są również organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej.

Zapewnienie dobrych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości wymaga wprowadzenia systemowych rozwiązań dostosowanych do potencjału i specyfiki poszczególnych dzielnic. Planuje się poprawę dostępu do informacji, wiedzy biznesowej oraz usług doradczych. Tworzone będą warunki do inkubowania i sieciowania przedsiębiorstw, m.in. z wykorzystaniem miejskich lokali użytkowych. Podjęta zostanie promocja terenów inwestycyjnych. Wspierane będą inicjatywy nawiązywania i rozwijania współpracy przedsiębiorców z partnerami z sektora biznesowego, ale także edukacji, nauki i kultury. Propagowane będą postawy społecznej odpowiedzialności biznesu.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- planowanie przestrzenne zakładające zagospodarowanie przestrzeni łączące funkcję mieszkaniową i usługową (z uwzględnieniem obiektów prowadzących nieuciążliwą dla otoczenia działalność produkcyjną),
- koordynację wsparcia przedsiębiorców na poziomie ogólnomiejskim, w celu zapewnienia wysokich standardów i komplementarności oferty lokalnych systemów wsparcia,

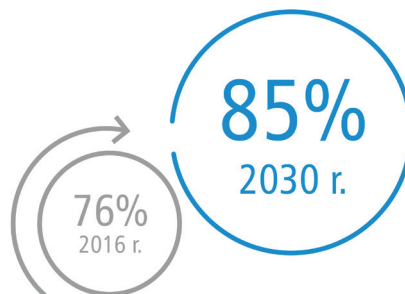
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: podniesienie twórczego potencjału mieszkańców (cel 4.1.) przyczyni się do zwiększenia grona osób zainteresowanych zakładaniem firm, a zapewnienie korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorstw i realizacji innowacyjnych pomysłów (cel 4.2.) będzie uzupełniało działania wspierające przedsiębiorców w dzielnicach.

Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: zmniejszenie odległości między miejscem pracy i zamieszkania spowoduje, że warszawiacy będą mieli więcej czasu na inne zajęcia, które wzmocnią relacje społeczne (zatem łatwiejsza będzie realizacja celu 1.1.), oraz zaangażowanie się w działalność na rzecz miasta (cel 1.2.). W efekcie rozwoju lokalnego biznesu nastąpi zmniejszenie ruchu samochodowego, co wpłynie na poprawę jakości powietrza i ograniczenie hałasu (pomoże w realizacji celu 3.2.). Powstawanie nowych przedsiębiorstw przyczyni się do zwiększenia lokalnej oferty usług (cel 2.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek firm pozytywnie oceniających warunki rozwoju działalności gospodarczej

CEL STRATEGICZNY 3. FUNKcjONALNA PRZESTRZEŃ

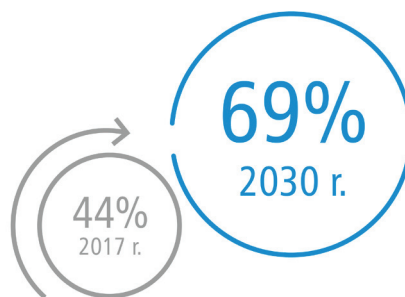
Zaspokajanie potrzeb osób poruszających się po mieście – codziennie dojeżdżających do pracy, szkoły lub uczelni, turystów i innych przyjezdnych – wymaga wysokiej jakości, odpowiednio zorganizowanej przestrzeni. Należy zatem kształtować strukturę funkcjonalno-przestrzenną zgodnie z zasadami policentryczności i hierarchiczności, a także zwiększać zwartość zabudowy niedokończonych układów urbanistycznych i przeciwdziałać „rozlewaniu się” miasta. Dlatego docelowo na strukturę przestrzenną Warszawy będzie się składało centrum miasta oraz sieć centrów dzielnicowych i subdzielnicowych. Pociągnie to ze sobą konieczność wielowymiarowego powiązania tych elementów oraz uwzględnienia relacji z otoczeniem metropolitalnym i dalszym. Zapewnienie sprawnego, komfortowego i bezpiecznego przemieszczania się będzie wymagało odpowiedniego kształtowania systemu transportu, przestrzeni publicznych i środowiska przyrodniczego.

Osiągnięcie omawianego celu umożliwi realizacja trzech celów operacyjnych:

- 3.1. Korzystamy z atrakcyjnej przestrzeni publicznej
- 3.2. Żyjemy w czystym środowisku przyrodniczym
- 3.3. Korzystamy z przyjaznego systemu transportowego

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks funkcjonalnej przestrzeni

CEL OPERACYJNY 3.1.

KORZYSTAMY Z ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Jak to osiągniemy? Poprawimy użyteczność i estetykę publicznych przestrzeni w mieście oraz połączymy je w spójną i atrakcyjną sieć.

Przestrzeń publiczna jest elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. To w niej mają miejsce codzienne podróże mieszkańców i ich kontakty społeczne, w niej warszawiacy spędzają czas wolny. Jakość i dostępność przestrzeni publicznej wpływają na opinię o mieście zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych. Przestrzeń publiczna jest też nośnikiem wartości i komunikatów, których odbiorcami są wszyscy w niej przebywający. Jest wizytówką miasta, ale i Polski, z racji pełnionych przez Warszawę funkcji reprezentacyjnych.

Przestrzenie publiczne zostaną połączone w spójną i hierarchiczną sieć obejmującą centrum miasta, centra dzielnicowe i subdzielnicowe oraz inne ważne elementy, którymi są nabrzeża Wisły, historyczne założenia urbanistyczne, główne ciągi komunikacyjne. Będzie to wiązało się z przekształceniami istniejących, jak i tworzeniem nowych przestrzeni. Zapewnienie użyteczności przestrzeni dla osób w niej przebywających będzie wymagało przygotowania bogatej oferty usług, wysokiej jakości małej architektury, zielonej infrastruktury oraz czytelnego systemu informacji. Ponadto należy zagwarantować im bezpieczeństwo oraz wyeliminować bariery architektoniczne i przestrzenne, utrudniające swobodne przemieszczanie się. Podnieść znaczenie i atrakcyjność przestrzeni można także, nadając im wysokie walory estetyczne, wykorzystując jako miejsce działań kulturalnych oraz ekspozycji zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- uwzględnienie w planowaniu przestrzennym wymogów jakości przestrzeni publicznych,

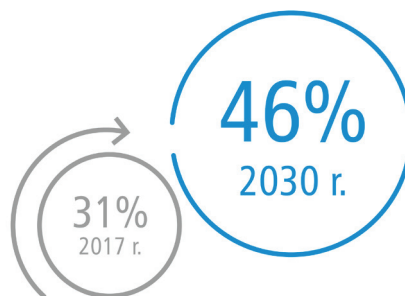
- stosowanie zasad uniwersalnego projektowania,
- zwiększenie skuteczności ochrony dziedzictwa kulturowego w jego wymiarze materialnym i niematerialnym,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta,
- koordynowanie działań o różnym charakterze na kluczowych obszarach tworzących przestrzeń publiczną, np. w tzw. Dzielnicy Wisła lub centrum miasta.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: stworzenie przyjaznego systemu transportowego (cel 3.3.) spowoduje, że zostaną udostępnione nowe przestrzenie do zagospodarowania.

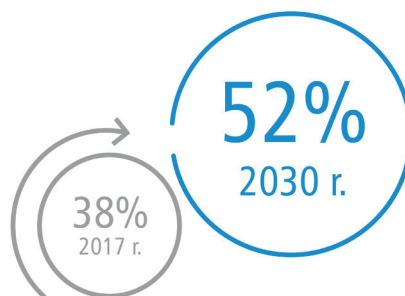
Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: zwiększenie ilości atrakcyjnych przestrzeni publicznych przyczyni się do efektywnego wykorzystania i funkcjonowania centrów dzielnicowych i subdzielnicowych, kształtowanych w ramach celu strategicznego 2. *Wygodna lokalność*. Aktywność mieszkańców, będąca pochodną korzystania z dobrze zaaranżowanych przestrzeni publicznych, ułatwi wzmocnienie ich relacji społecznych (cel 1.1.). Spójny system atrakcyjnych przestrzeni publicznych spowoduje, że mieszkańcy częściej poruszać się będą po mieście pieszo i rowerami (cel 3.3.), a wzbogacenie owych przestrzeni zielenią podniesie jakość środowiska przyrodniczego (cel 3.2). Atrakcyjne przestrzenie publiczne będą elementem wykorzystywanym do wsparcia rozwoju i realizacji innowacyjnych pomysłów (cel 4.2.) oraz argumentem zachęcającym do przyjazdu osoby utalentowane i liderów (cel 4.3).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźników:

Odsetek mieszkańców zadowolonych z jakości przestrzeni publicznych w centrum miasta

Odsetek mieszkańców zadowolonych z jakości przestrzeni publicznych w dzielnicach

CEL OPERACYJNY 3.2.

ŻYJEMY W CZYSTYM ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM

Jak to osiągniemy? Poprawimy jakość powietrza i czystość wód, ograniczymy hałas oraz zadbamy o dziedzictwo przyrodnicze.

Środowisko przyrodnicze Warszawy jest elementem krajowego i europejskiego systemu przyrodniczego, ale także istotnym bogactwem wpływającym na charakter miasta. Jest również ważnym czynnikiem wpływającym na zdrowie mieszkańców i komfort ich życia.

Podniesieniu jakości środowiska przyrodniczego służyć będzie ograniczenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do powietrza, m.in. przez upowszechnianie odnawialnych źródeł energii oraz rozwiązań efektywnych energetycznie. Prowadzone będą działania na rzecz ochrony klimatu oraz dostosowania miasta do jego zmian. Powierzchnia ziemi oraz woda będą chronione przed zanieczyszczeniem i degradacją. Zostanie zwiększona efektywność gospodarki odpadami, zgodnie z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym. Podjęte zostaną działania na rzecz poprawy klimatu akustycznego. Popularyzowane będą wśród mieszkańców proekologiczne postawy, oszczędne i racjonalne korzystanie z zasobów. Do polepszenia kondycji systemu przyrodniczego Warszawy przyczyni się również poprawa jakości i zwiększenie powierzchni terenów zieleni oraz upowszechnienie różnorodnych form obecności zieleni w mieście. Spopularyzowana zostanie wiedza o dziedzictwie przyrodniczym, m.in. doliny Wisły.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- współpracę z gminami obszaru metropolitalnego Warszawy,
- zwiększenie skuteczności ochrony istniejących zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej, integralności systemu przyrodniczego oraz bioróżnorodności siedlisk, a także korzyarzy wymiany powietrza,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta,

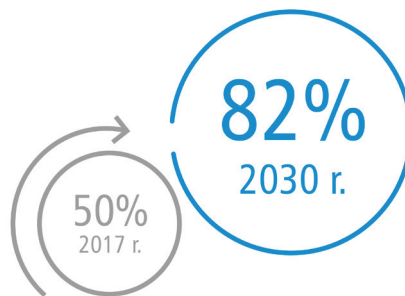
- zawarcie szerokich partnerstw z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i przedsiębiorcami oraz formalnymi i nieformalnymi grupami mieszkańców, a także wspieranie ich inicjatyw.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: stworzenie przyjaznego systemu transportowego (cel 3.3.) przyczyni się do ograniczenia emisji spalin. Stosowanie nowych technologii w budownictwie mieszkaniowym (cel 2.1.) wpłynie na racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Upowszechnienie prospołecznych postaw (cel 1.1.) spowoduje zwiększenie się wrażliwości na dobro wspólne, jakim jest środowisko przyrodnicze.

Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: lepsza jakość powietrza i klimatu akustycznego poprawi warunki uprawiania sportu i rekreacji na dworze, co wzmocni postawy prospołeczne mieszkańców (cel 1.1.) oraz podniesie efektywność wykorzystania miejsc aktywności (cel 2.2.). Wysoka jakość środowiska przyrodniczego będzie wpływała na zwiększenie ruchu pieszego i rowerowego (cel 3.3.) oraz na atrakcyjność Warszawy dla osób wybitnie utalentowanych i liderów (cel 4.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks jakości środowiska przyrodniczego

CEL OPERACYJNY 3.3.

KORZYSTAMY Z PRZYJAZNEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

Jak to osiągniemy? Poprawimy jakość poruszania się po mieście z poszanowaniem wszystkich uczestników ruchu.

Wielkość i zróżnicowany sposób zagospodarowania Warszawy wymaga powiązania różnych części miasta i zapewnienia sprawnego przemieszczania się zarówno w pobliżu miejsca zamieszkania, między dzielnicami, jak i na obszarze metropolitalnym. Dlatego konieczne jest umiejętne kształtowanie mobilności mieszkańców i innych użytkowników miasta, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych obszarów i zamieszkujących je społeczności.

System transportowy stanie się bardziej przyjazny dzięki zwiększeniu jego efektywności. Dookonałony będzie transport zbiorowy, co przyczyni się do utrzymania jego wysokiego udziału w przewozie mieszkańców. Rozwinięta zostanie sieć tras i przystanków komunikacji publicznej, przede wszystkim szynowej. Powstaną zintegrowane węzły przesiadkowe, wdrożone zostaną rozwiązania z zakresu inteligentnych systemów transportowych, ułatwiające sprawne poruszanie się po mieście. Upowszechniane będą rozwiązania w zakresie mobilności współdzielonej. Rozwinięty zostanie spójny system transportu rowerowego oraz system ciągów pieszych, m.in. wyeliminowane będą bariery architektoniczne i przestrzenne. Poprawione zostanie bezpieczeństwo ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem ruchu pieszego i rowerowego. Będą wprowadzane rozwiązania ograniczające możliwość poruszania się samochodami w strefie śródmiejskiej i w innych obszarach o wysokim poziomie zanieczyszczenia powietrza. Realizowane będą działania edukacyjne popularyzujące inne niż samochód środki transportu. Zmiana przyzwyczajeń mieszkańców w zakresie komunikacji oraz uwolnienie przestrzeni od ruchu samochodowego pociągnie za sobą konieczność dostosowania ulic do nowych funkcji. Zwiększony zostanie stopień

zhierarchizowania sieci drogowej. Uporządkowane zostaną zasady parkowania, transportu ładunków i dostaw towarów oraz obsługi ruchu turystycznego. Ponadto będzie promowane stosowanie alternatywnych napędów i paliw w pojazdach indywidualnych i transportu publicznego.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

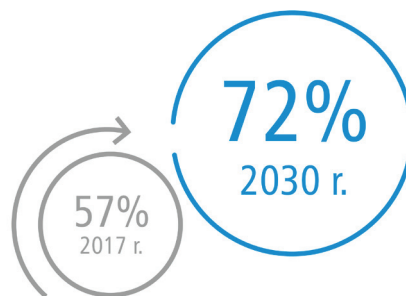
- współpracę z gminami obszaru metropolitalnego Warszawy,
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- podporządkowanie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi polityce przestrzennej miasta.

Osiągnięcie tego celu ułatwi realizacja celu strategicznego 2. *Wygodna lokalność*, która przyczyni się do zmniejszenia pokonywanych codziennie przez mieszkańców odległości. Atrakcyjne przestrzenie publiczne (cel 3.1.) oraz czyste środowisko przyrodnicze (cel 3.2.) będą zachęcały do korzystania z innych niż samochód środków transportu.

Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: ograniczenie roli indywidualnego transportu samochodowego w mieście przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego (cel 3.2.). Uwalnianie przestrzeni oraz zintegrowane węzły przesiadkowe zwiększą ilość przestrzeni publicznych wysokiej jakości (cel 3.1.). Przyjazny system transportowy będzie jednym z atutów wykorzystywanych w zachęcaniu do osiedlenia się w mieście osób utalentowanych i liderów (cel 4.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks zadowolenia z jakości przemieszczania się po mieście

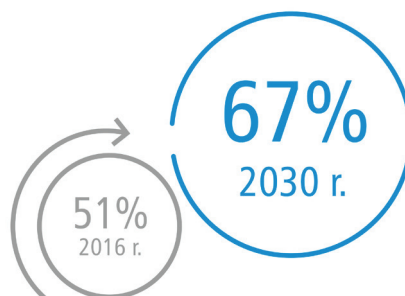
CEL STRATEGICZNY 4. TWÓRCZE ŚRODOWISKO

Warszawa, chcąc być inspirującą inne miasta metropolią, stanowiącą przyjazne środowisko do tworzenia i rozwijania nowych idei i rozwiązań, musi umiejętnie wykorzystywać swój potencjał, twórcze napięcie i zaradność mieszkańców. Wymaga to ukształtowania efektywnie funkcjonującego systemu innowacji, zapewniającego sprzyjające warunki kreowania, rozwijania i wdrażania nowych pomysłów w sferze społecznej, kultury, nauki i gospodarki, otwarcia warszawskich twórców na świat oraz przyciągania nowych talentów. Pobudzanie mieszkańców i organizacji do innowacyjnego działania, wykorzystywania szans oraz podejmowania wyzwań będzie przyczyniało się do rozwoju Warszawy i wzmacniania jej pozycji na arenie międzynarodowej jako miasta twórczego potencjału. Cel ten zostanie osiągnięty dzięki realizacji czterech celów operacyjnych:

- 4.1. Rozwijamy nasz twórczy potencjał
- 4.2. Generujemy innowacje
- 4.3. Przyciągamy talenty i liderów
- 4.4. Inspirujemy świat

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks twórczego środowiska

CEL OPERACYJNY 4.1.

ROZWIJAMY NASZ TWÓRCZY POTENCJAŁ

Jak to osiągniemy? Będziemy rozwijać zdolność mieszkańców do kreatywnego myślenia i rozwiązywania problemów, zachęcimy do zdobywania nowej wiedzy, eksperymentowania i spełniania się w procesie twórczym w nauce, biznesie, kulturze i działalności społecznej.

Warszawa jest miastem ludzi dobrze wykształconych. Aby stać się ważnym w Europie ośrodkiem kreowania i rozwijania idei oraz nowatorskich rozwiązań, potrzebuje osób odważnych w działaniu i ciekawych świata, o szczególnych umiejętnościach. Będzie to sprzyjało rozwijaniu przedsiębiorczości oraz zwiększeniu aktywności biznesowej, naukowej, artystycznej i społecznej. Stale podnoszący swoje kompetencje mieszkańcy będą stanowili o sile Warszawy i organizacji w niej funkcjonujących.

Twórczy potencjał mieszkańców będzie wzrastał w wyniku rozwijania umiejętności współpracy, kreatywnego myślenia, a także upowszechniania postaw otwartości na nowości, zmiany i eksperymentowanie. Będzie wzmacniany poprzez proponowanie nowych sposobów myślenia o świecie oraz zachęcanie do krytycznej refleksji o nich. Do podnoszenia kompetencji mieszkańców, niezależnie od wieku, posłuży upowszechnianie formalnej, pozaformalnej i nieformalnej edukacji oraz popularyzowanie i pogłębianie uczestnictwa w kulturze. W tym celu potrzeba odpowiedniego ukierunkowania oferty instytucji kultury i nauki oraz wykorzystania potencjału organizacji pozarządowych. Wspierane będzie zdobywanie kompetencji wymaganych w zawodach przyszłości. Upowszechniane będzie nabywanie wiedzy i umiejętności w praktycznym działaniu, co wymaga zmian w sposobie kształcenia w warszawskich szkołach oraz większego otwarcia uczelni i innych instytucji na mieszkańców. By stworzyć społeczeństwo uczące się przez całe życie, należy ukierunkować wsparcie przede wszystkim na dzieci i młodzież.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,

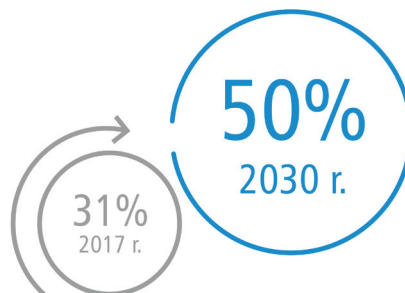
- wzmocnienie współpracy podmiotów reprezentujących świat nauki, kultury i biznesu, sferę publiczną oraz społeczności lokalne.

W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: przyciąganie talentów i liderów (cel 4.3.), zwiększanie dostępności wysokiej jakości przestrzeni publicznych (cel 3.1.) oraz zapewnienie warunków sprzyjających aktywności blisko domu (cel 2.2.) będą źródłem inspiracji dla mieszkańców. Przybliżenie podstawowych usług do miejsca zamieszkania (cel 2.3.) wpłynie zaś na zwiększenie czasu przeznaczanego na zdobywanie wiedzy i umiejętności.

Realizacja omawianego celu ułatwi osiągnięcie innych celów operacyjnych: twórczy potencjał mieszkańców będzie magnesem przyciągającym talenty i liderów z kraju i z zagranicy (cel 4.3.), wpłynie też na rozwój firm (cele 2.4. i 4.2.). Dzięki wzmacnianiu potencjału twórczego mieszkańców powstaną idee i rozwiązania warte wprowadzenia na arenę międzynarodową (cel 4.4.). Osiągnięcie tego celu będzie miało również wpływ na realizację pozostałych, ponieważ mieszkańcy będą tworzyć rozwiązania wykorzystywane w realizacji zapisów strategii, przede wszystkim w ramach współzarządzania miastem (cel 1.2.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek mieszkańców rozwijających swoje kompetencje

CEL OPERACYJNY 4.2. **GENERUJEMY INNOWACJE**

Jak to osiągniemy? Zapewnimy warunki do tworzenia, testowania i rozwijania pomysłów biznesowych, naukowych, artystycznych i społecznych, wykorzystując współpracę między różnymi organizacjami i instytucjami.

Powstawanie i rozwój pomysłów wymaga zapewnienia elastycznych mechanizmów wsparcia ułatwiających wymianę myśli, eksperymentowanie i testowanie nowych rozwiązań w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego. Następnym krokiem jest ich wdrażanie i skalowanie.

Twórcom i innowatorom zostanie zapewnione wsparcie informacyjne i doradcze, ułatwiające weryfikację i rozwijanie pomysłów. Najlepiej rokujące przedsięwzięcia będą promowane i premiowane. Zapewniony zostanie dostęp do miejsc ułatwiających inkubowanie, testowanie, rozwijanie i prezentowanie pomysłów. Prowadzone będą działania na rzecz ułatwienia akceleracji firm oraz rozwijania interdyscyplinarnych sieci współpracy podmiotów z sektorów naukowego, badawczo-rozwojowego, biznesu i kultury, a także sfery publicznej i społeczności lokalnych. Ponadto planowane jest stosowanie przez samorząd lokalny innowacyjnych rozwiązań oraz współpraca z warszawskimi ośrodkami naukowymi i badawczymi. Otwarta polityka informacyjna ułatwi zdobycie wiedzy o zasobach oraz umożliwi dostęp do otwartych danych użytecznych w procesie tworzenia innowacyjnych rozwiązań.

Realizacja tego celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- poprawę systemu zarządzania wiedzą w urzędzie, zapewnienie warunków do uczenia się urzędników oraz identyfikacji przez nich dobrych praktyk.

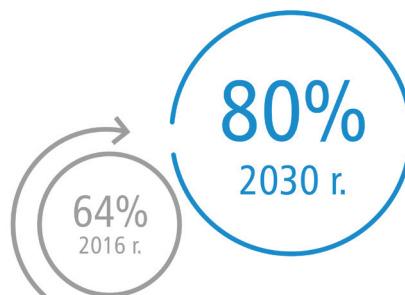
W osiągnięciu celu pomoże realizacja innych celów operacyjnych: stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości w dzielnicach (cel 2.4.) będzie stanowiło uzupełnienie oferty

dla firm działających w sferze twórczości i innowacji. Wzmocnienie twórczego potencjału mieszkańców, także kształcenie z myślą o zawodach przyszłości (cel 4.1.), wpłynie na zapewnienie odpowiednich kadr dla generowania innowacji. Nagłośnione sukcesy warszawskich twórców i innowatorów (cel 4.4.) będą dobrym przykładem i zachętą do podejmowania twórczych działań.

Realizacja omawianego celu przyczyni się do osiągnięcia innych celów operacyjnych: stworzenie warunków do powstawania innowacji społecznych ułatwi wdrażanie idei współdecydowania o mieście (cel 1.2.), testowanie i prezentowanie pomysłów będzie wykorzystywane w kształtowaniu wysokiej jakości przestrzeni publicznych (cel 3.1.). Zidentyfikowane najlepsze pomysły utworzą bazę do prowadzenia działań promocyjnych na arenie międzynarodowej (cel 4.4.), a dobre warunki do rozwijania i realizacji pomysłów staną się ważną zachętą dla osób utalentowanych i liderów do związania się z miastem (cel 4.3.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Odsetek przedsiębiorców z sektorów innowacyjnego i kreatywnego zadowolonych z warunków do generowania i rozwoju innowacji

CEL OPERACYJNY 4.3.

PRZYCIĄGAMY TALENTY I LIDERÓW

Jak chcemy to osiągnąć? Zapewnimy warunki do przyciągania z kraju i zagranicy osób, pomysłów, inwestycji oraz przedsięwzięć wzbogacających potencjał twórczy miasta.

Jeśli Warszawa chce się dynamicznie rozwijać, powinna nie tylko wykorzystywać zdolności swoich mieszkańców, ale też zachęcać do osiedlenia się utalentowanych przedsiębiorców (całe przedsiębiorstwa), naukowców, artystów, specjalistów o uniwersalnej wiedzy i umiejętnościach oraz uczniów i studentów. Obecność osób pochodzących z różnych miast, regionów i krajów, reprezentujących różne poglądy i kultury, posiadających odmienne doświadczenia pozwoli na stworzenie środowiska sprzyjającego powstawaniu pomysłów i idei.

Przyciąganie talentów i liderów będzie możliwe dzięki aktywnemu budowaniu marki Warszawy i kształtowaniu jej wizerunku jako atrakcyjnego miejsca do życia i realizacji twórczych ambicji. Osobom utalentowanym osiedlającym się w Warszawie zostanie zapewnione kompleksowe wsparcie adaptacyjne. Usługi publiczne będą projektowane z uwzględnieniem potrzeb przybywających obcokrajowców. Działania te będą realizowane we współpracy z placówkami edukacyjnymi, uczelniami, przedsiębiorstwami, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu. Podjęte zostaną również przedsięwzięcia mające na celu przyciągnięcie inwestorów, którzy wesprą rozwój warszawskich inicjatyw i organizacji. Uzupełnieniem tych działań będzie pozyskiwanie krajowych i międzynarodowych imprez biznesowych, naukowych, kulturalnych i sportowych, które są nośnikami wiedzy i wartości oraz źródłem inspiracji. W tym celu konieczne jest zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury oraz upowszechnienie wizerunku Warszawy jako miejsca spotkań.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

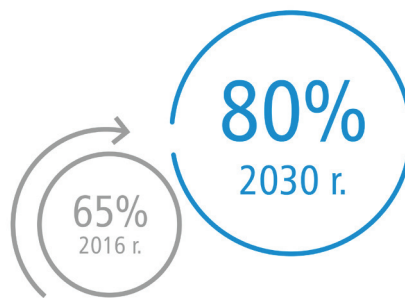
- współpracę między miejskimi a krajowymi i zagranicznymi instytucjami, w tym z miastami partnerskimi,
- zwiększenie liczby informacji o usługach i ofercie miasta w obcych językach,
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta.

Osiągnięcie tego celu ułatwi realizacja innych celów operacyjnych: wysoka skuteczność przyciągania liderów i talentów będzie możliwa pod warunkiem realizacji wszystkich celów strategicznych, ponieważ osiągnięcie tych celów korzystnie wpłynie na jakość życia, w tym na jakość środowiska dla twórczego działania.

Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: przybywanie do Warszawy liderów i osób szczególnie utalentowanych stanowiących źródło inspiracji będzie skutkować wzrostem potencjału twórczego mieszkańców (cel 4.1.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks przyciągania talentów i liderów

CEL OPERACYJNY 4.4.

INSPIRUJEMY ŚWIAT

Jak to osiągniemy? Ułatwimy warszawskim naukowcom, przedsiębiorcom, artystom oraz działaczom społecznym nawiązywanie międzynarodowych relacji, a także wypromujemy ich osiągnięcia zagranicą.

Wykorzystanie potencjału twórczego mieszkańców, przedsiębiorstw, sektorów nauki i kultury wymaga ułatwienia im nawiązywania relacji zagranicznych. Pozwolą one na dalszy rozwój zarówno przez upowszechnienie informacji o osiągnięciach, zdobywanie nowych partnerów oraz odbiorców, jak i dopływ nowej wiedzy i inspiracji.

Wprowadzanie na rynki i fora zagraniczne warszawskich przedsiębiorców, naukowców, artystów, organizacji i działaczy społecznych oraz umacnianie ich pozycji wymaga wsparcia informacyjnego, a także doradczego. Prowadzone będą działania ułatwiające poszukiwanie partnerów i nawiązywanie relacji zagranicznych oraz włączanie się w projekty międzynarodowe. Planuje się promowanie na arenie międzynarodowej osiągnięć warszawskich innowatorów i twórców. Warszawa będzie stale uczestniczyła w międzynarodowych programach i projektach skierowanych do miast, ich mieszkańców i organizacji, co wzmocni jej wizerunek jako miasta o dużym twórczym potencjale.

Realizacja celu wymaga zastosowania przez Urząd m.st. Warszawy systemowych rozwiązań obejmujących:

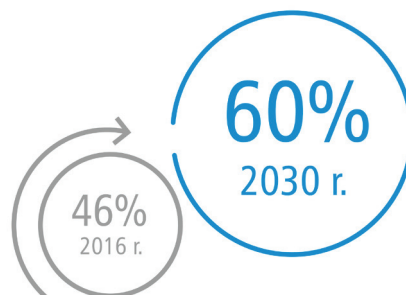
- uporządkowanie zasad promowania miasta,
- integrację działań z zakresu cyfryzacji miasta,
- rozwijanie relacji warszawskiego samorządu w międzynarodowych sieciach współpracy.

Osiągnięcie tego celu ułatwi realizacja innych celów operacyjnych: podniesienie twórczego potencjału mieszkańców (cel 4.1.) i stworzenie warunków realizacji innowacyjnych pomysłów (cel 4.2.) przyczyni się do powstania idei i rozwiązań wartych wprowadzenia na arenę międzynarodową.

Realizacja omawianego celu pomoże w osiągnięciu innych celów operacyjnych: zaistnienie zrodzonych w Warszawie pomysłów na forach i rynkach zagranicznych wpłynie na wzmocnienie wizerunku stolicy jako atrakcyjnego miejsca do prowadzenia twórczej działalności, co ułatwi pozyskanie osób szczególnie utalentowanych i liderów (cel 4.3.). Sukcesy warszawiaków i lokalnych organizacji będą także zachęcać innych do realizacji własnych pomysłów (cel 4.2.) oraz wspierać budowanie tożsamości lokalnej, a w konsekwencji odpowiedzialnej wspólnoty (cel strategiczny 1.).

Sukces realizacji tego celu będzie mierzony za pomocą wskaźnika:

Indeks obecności na arenie międzynarodowej

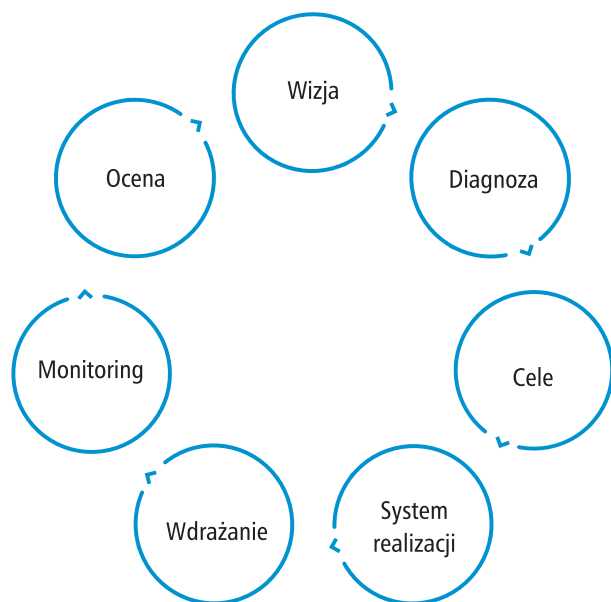

ZMIANY W STOSUNKU DO POPRZEDNIEJ WERSJI STRATEGII

Poprzednia wersja strategii – *Strategia rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku* – została przyjęta uchwałą numer LXII/1789/2005 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 24 listopada 2005 roku. Była przygotowana z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej, dlatego została ukierunkowana na wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych, przede wszystkim na projekty infrastrukturalne. Od momentu przyjęcia strategii miało miejsce wiele zmian zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, jak i instytucjonalnej.

Zgodnie z zasadą ciągłości zarządzania strategicznego, podstawą prac nad aktualizacją strategii były wyniki monitoringu oraz ewaluacji mid-term *Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku*:

Na przestrzeni ponad dziesięciu lat, od momentu przyjęcia dokumentu, część podjętych zadań została zrealizowana, a założony poziom wartości wskaźników celów operacyjnych osiągnięty. Jednak należy podkreślić, że większość zadań, które planowano wykonać do 2020 roku, ma charakter ciągły (np. świadczenie usługi), nigdy nie będą więc miały statusu „zrealizowane”.

Przeprowadzona ewaluacja wskazuje, że zaktualizowana strategia powinna zawierać cele strategiczne pozwalające utrzymać stały kierunek działań i realizować długofalową wizję rozwoju. Strategia powinna być dokumentem ogólnym, a realizować ją należy za pomocą średniookresowych dokumentów wykonawczych. Jednocześnie cele wyznaczające drogi rozwoju powinny zostać oddzielone od celów ukierunkowanych na zaspokajanie podstawowych potrzeb i prowadzących do płynnej kontynuacji codziennych działań. Podejście to ułatwi zarządzanie strategią, dając większą elastyczność w wyborze metod i instrumentów realizacji, które współcześnie często się zmieniają.

Z ewaluacji wynika, że strategia została sformułowana w sposób „silosowy”, co uniemożliwiło w pełni efektywne zrealizowanie wizji rozwoju w dłuższym okresie. Zwrócono również uwagę na niewykorzystanie potencjału dokumentu w zakresie budowy pozytywnego wizerunku miasta oraz poprawy sprawności instytucjonalnej.

W ewaluacji wskazano ponadto, że zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego wymaga zachowania spójności z kierunkami rozwoju określonymi w dokumentach wyższego rzędu (m.in. *Strategii rozwoju obszaru metropolitalnego Warszawy do 2030 roku*, *Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku*, *Strategii rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030*, *Długookresowej strategii rozwoju kraju – Polska 2030*). Pojawienie się nowych wersji tych dokumentów stanowi przesłankę do dostosowania strategii dla Warszawy pod kątem zakresu interwencji, jak i poszerzenia horyzontu czasowego do 2030 roku.

Również z doświadczeń metropolii europejskich i światowych wynika, że mają miejsce znaczące zmiany i występują nowe zjawiska w wielu dziedzinach funkcjonowania miasta (polityka mobilności, która bazuje na świadomości i postawach mieszkańców, rewitalizacja miast z udziałem społeczności lokalnych, współdecydowanie mieszkańców o polityce rozwoju to tylko niektóre z nich). Pojawiły się także nowe wyzwania (m.in. zanieczyszczenie powietrza, starzenie się społeczeństwa), którym miasto musi sprostać w najbliższym czasie.

Nowe trendy rozwoju oraz zadania stały się podstawą przeformułowania celów rozwoju Warszawy. Ich modyfikacja wynika także z postępu, który w ciągu dwunastu lat dokonał się w różnych obszarach funkcjonowania miasta, m.in. w edukacji, transporcie publicznym, pozycji międzynarodowej, w kwestii udziału mieszkańców w zarządzaniu.

Cel strategiczny 1. *Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku*, który odnosi się do poprawy jakości życia (w zakresie dostępności usług) i bezpieczeństwa mieszkańców, został w znacznej części zrealizowany. W konsekwencji w aktualizacji strategii położono akcent na te elementy, które wymagają dalszych zmian. Skoncentrowano się na terytorialnym aspekcie dostępności usług, dostosowaniu ich do liczby mieszkańców. Ponadto nie formułuje się celu związanego z bezpieczeństwem, które nie stanowi już problemu w mieście (odniesiono się jedynie do bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz bezpieczeństwa przestrzeni publicznych). Trzeba podkreślić, że przed dokonaniem aktualizacji strategii przyjęto założenie, iż nadrzędnym celem polityki rozwoju jest poprawa jakości życia mieszkańców, czyli wspólnoty samorządowej. W związku z tym zmiany i przedsięwzięcia zaplanowane w strategii mają na celu podniesienie jakości życia warszawiaków.

Cel strategiczny 2. to wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców. Podczas jego realizacji skoncentrowano się na rewaloryzacji miejsc o znaczeniu historycznym, poprawie infrastruktury turystycznej, przygotowywaniu imprez kulturalnych i sportowych oraz rozwijaniu współpracy z lokalnymi społecznościami. W nowej wersji strategii wykorzystuje się dotychczasowe osiągnięcia w tym zakresie, aby wzmocniać relacje społeczne wspólnoty oraz zainteresowanie miastem. W dalszej perspektywie będzie to sprzyjało realizacji zasad zrównoważonego rozwoju Warszawy.

Cel strategiczny 3. został przeformułowany z uwagi na zmianę uwarunkowań – powstała *Strategia rozwoju obszaru metropolitalnego Warszawy do 2030 roku oraz Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego*, co przyczyniło się do systematycznej interdyscyplinarnej współpracy z 39 gminami. Ponadto zapadła decyzja o utworzeniu nowej jednostki Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych Unii Europejskiej na poziomie NUTS2, obejmującej Warszawę i przyległe powiaty. Cel został zatem osiągnięty, a dalsze działania w tym zakresie wymagają innego ukierunkowania, co uwzględniono w aktualizacji strategii. Zmieniono również podejście do budowania międzynarodowej pozycji Warszawy jako metropolii. Uznano, że w tym celu konieczne jest stworzenie twórczego środowiska z wykorzystaniem potencjału mieszkańców oraz podniesienie jakości życia. Wymienione czynniki są dziś kluczowe w pozyskiwaniu specjalistów i twórców oraz inwestorów. Budowanie w ten sposób przewagi konkurencyjnej zagwarantuje stabilny rozwój miasta.

W zaktualizowanej strategii zmieniono podejście do zakresu zagadnień opisanego w **celu strategicznym 4.** Nastąpiło odejście od kształtowania nowoczesnej gospodarki przez pryzmat instytucjonalny lub infrastrukturalny, na rzecz skupiania się na rozwijaniu i wykorzystywaniu potencjału mieszkańców i osób przyjeżdżających. Natomiast kwestie stworzenia korzystnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej są dalej podejmowane, ale z uwzględnieniem dwóch wymiarów: wsparcia osób zakładających działalność oraz wsparcia rozwoju już istniejących firm.

W zaktualizowanej strategii rozwoju nastąpiła zmiana podejścia do wprowadzania ładu przestrzennego (**cel strategiczny 5.**). Uznano, że polega ono na odpowiednim sposobie zagospodarowywania przestrzeni miasta. Realizacja dwóch celów strategicznych (2. *Wygodna lokalność* oraz 3. *Funkcjonalna przestrzeń*) ukształtuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną Warszawy metodą programowania miejsc i powiązań między nimi. Ponadto uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego jest obligatoryjną, wyrażoną w ustawie zasadą planowania przestrzennego (*ustawa z 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*), czego wyrazem powinny być, na poziomie operacyjnym, zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, co podkreślono w rozdziale *System realizacji*.

SYSTEM REALIZACJI

W strategii określa się kluczowe dziedziny funkcjonowania miasta, w jakich będzie dokonywana zmiana w wymiarze jakościowym lub ilościowym. Wskazane są zarówno wybrane zadania podstawowe, wykonywane przez samorząd lokalny z racji obowiązków ustawowych, jak i inne, ważne dla dalszego rozwoju stolicy. W związku z tym, niezależnie od realizacji celów określonych w strategii, konieczne jest utrzymanie bieżącego funkcjonowania miasta – zapewnienie dotąd świadczonych usług oraz realizowania zadań wymaganych ustawowo. Działania w tym zakresie mogą być opisane w dokumentach wymaganych przepisami prawa, czego przykładem jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Warunkiem realizacji strategii jest ciągłe usprawnianie pracy Urzędu m.st. Warszawy. Działania w tym zakresie powinny być planowane z uwzględnieniem wartości i standardów wyznaczonych przez strategię i opisywane w odrębnych dokumentach.

NARZĘDZIA

Strategia to dokument określający kierunek rozwoju, dlatego wymagane jest przeniesienie jej zapisów do bardziej szczegółowych dokumentów o charakterze wykonawczym. W związku z tym cele operacyjne strategii będą realizowane za pomocą programów, które zostaną przygotowane zgodnie z przyjętymi standardami dokumentów programujących rozwój m.st. Warszawy. Każdy cel operacyjny będzie realizowany w danym momencie w ramach jednego lub kilku programów. Programy mogą pełnić też funkcje dokumentów wymaganych obowiązkiem ustawowym. Będą wskazywały konkretne zadania do realizacji oraz ich rezultaty i produkty końcowe.

Realizacji programów będą służyć projekty prowadzone przez biura Urzędu m.st. Warszawy, urzędy dzielnic oraz jednostki organizacyjne m.st. Warszawy we współpracy z partnerami zewnętrznymi. Wymaga to wdrożenia w Urzędzie m.st. Warszawy na większą skalę metodyki zarządzania projektami.

Aby zapewnić efektywne wdrażanie strategii, zostanie wprowadzona procedura oceny i wyboru projektów, uwzględniająca ich wpisywanie się w cele programów.

PROGRAMY:

- to interdyscyplinarne dokumenty,
 - są realizowane w ciągu 3–7 lat,
 - zawierają działania, czyli typy przedsięwzięć, które mają służyć urzeczywistnieniu celów strategii,
 - mogą wskazywać projekty do realizacji,
 - posiadają wskaźniki z wartościami docelowymi, budżet oraz definiują realizatorów.
-

Wymiar przestrzenny strategii, zgodnie z art. 9 ust. 2 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, znajdzie odzwierciedlenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Następnie zapisy te zostaną uwzględnione w tworzonych lub aktualizowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wytyczne dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa załącznik 4.

REALIZATORZY

Głównym realizatorem strategii jest Urząd m.st. Warszawy z podległymi jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami zależnymi. Ze względu na zasadę pomocniczości oraz zakres przyjętych celów urząd będzie angażował do swych działań podmioty zewnętrzne, budując formalne i nieformalne partnerstwa.

REALIZATORZY WEWNĘTRZNI:

- biura Urzędu m.st. Warszawy,
- dzielnice m.st. Warszawy,
- miejskie jednostki organizacyjne,
- spółki komunalne,
- inne jednostki m.st. Warszawy.

REALIZATORZY ZEWNĘTRZNI (PUBLICZNI I PRYWATNI):

- instytucje samorządów lokalnych Obszaru Metropolitalnego Warszawy,
- instytucje samorządu województwa,
- instytucje państwowe,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- instytucje kultury,
- podmioty lecznicze,
- uczelnie,
- instytucje badawczo-rozwojowe,
- przedsiębiorstwa,
- mieszkańcy niezrzeszeni,
- nieformalne grupy mieszkańców.

Realizację strategii nadzoruje prezydent m.st. Warszawy przy wsparciu wybranych przez niego osób i gremiów.

Za koordynację realizacji strategii odpowiada biuro wskazane przez prezydenta m.st. Warszawy. Do zadań biura m.in. należy:

- dbanie o spójność powstających programów oraz projektów zgłoszonych do realizacji z celami strategii,
- monitorowanie realizacji celów strategii, z wykorzystaniem informacji z monitoringu programów,
- analizowanie trendów w rozwoju społeczno-gospodarczym m.st. Warszawy.

Każdy cel operacyjny ma realizatora wiodącego, który odpowiada za przygotowanie programu, w tym pozyskanie zewnętrznych i wewnętrznych partnerów, wdrażanie i monitorowanie programu wykonawczego do strategii. Rolę realizatora wiodącego pełni biuro Urzędu m.st. Warszawy. Ze względu na interdyscyplinarny zakres celów dopuszcza się przypisanie do jednego celu operacyjnego więcej niż jednego realizatora wiodącego, a w konsekwencji powstanie więcej niż jednego programu wykonawczego do celu operacyjnego.

Informację o przypisaniu odpowiedzialności za realizację poszczególnych celów operacyjnych oraz o pozostałych realizatorach zawiera załącznik nr 5 do strategii.

ZASOBY

Realizacja strategii będzie w głównej mierze finansowana z budżetu m.st. Warszawy. Część przedsięwzięć wymagać jednak będzie łączenia różnych źródeł finansowania (montażu finansowego). Mobilizacja zasobów zewnętrznych, zarówno prywatnych, jak i publicznych, będzie opierała się na inicjowanej przez urząd współpracy, która może przybierać różne formy.

DO ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA STRATEGII NALEŻĄ:

- budżet m.st. Warszawy,
 - środki unijne,
 - środki partnerów publicznych,
 - środki partnerów prywatnych,
 - inne środki zewnętrzne.
-

Miasto stołeczne Warszawa przeznaczy na realizację celów strategii co najmniej 30,4 mld zł.

Środki finansowe na realizację strategii zostaną przydzielone do poszczególnych programów, a następnie projektów wyłonionych w konkursie. Przy wyborze projektów do realizacji będzie brana pod uwagę konieczność zapewnienia środków na utrzymanie wytworzonej infrastruktury.

Strategia stanie się podstawą do określenia wieloletnich przedsięwzięć inwestycyjnych ujmowanych w *Wieloletniej prognozie finansowej m.st. Warszawy*.

Poza środkami finansowymi zostaną zapewnione inne zasoby niezbędne do realizacji strategii, m.in. kadrowe, wiedzy i umiejętności oraz techniczne. Ich ilość oraz forma zostanie określona w momencie formułowania każdego kolejnego programu.

KOMUNIKACJA

Realizacja strategii będzie wspierana przez system komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, wykorzystujący narzędzia istniejące już w Urzędzie m.st. Warszawy i nowe rozwiązania.

Z komunikacji wewnętrznej korzystać będą pracownicy biur Urzędu m.st. Warszawy, urzędów dzielnic, miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych partnerów uczestniczących w realizacji strategii. Celem przekazów będzie wyjaśnianie, czym jest strategia i jaką rolę odgrywa w rozwoju miasta, a także upowszechnianie znajomości wizji, celów strategii i roli poszczególnych zaangażowanych w jej realizację podmiotów. Komunikacja wewnętrzna ułatwi też koordynację działań wszystkich realizatorów strategii.

Odbiorcami przekazów komunikacji zewnętrznej będą mieszkańcy oraz inne osoby i podmioty zainteresowane rozwojem Warszawy. Ma ona uświadomić mieszkańcom istnienie koncepcji rozwoju miasta oraz możliwości wpływania na jej realizację. W związku z tym opinia publiczna będzie regularnie informowana o postępach w realizacji celów strategii. Do opracowywania komunikatów zostaną wykorzystane m.in.:

- folder prezentujący planowane w danym roku projekty,
- wdrażane rozwiązania oraz dostarczane mieszkańcom produkty i usługi,
- raport z realizacji strategii.

Sukcesem w zakresie komunikacji zewnętrznej będzie identyfikowanie przez mieszkańców celów i wartości płynących ze strategii rozwoju miasta, nawet przez tych, którzy nie znają dokumentu. Dlatego najważniejsze będzie powiązanie strategii Warszawy z marką miasta.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ I OCENA

Realizacja strategii rozwoju Warszawy będzie podlegała cyklicznej sprawozdawczości (monitoring) oraz ocenie uzyskanych efektów (ewaluacja). Na tej podstawie zostaną podjęte ewentualne decyzje o aktualizacji dokumentu. W razie potrzeby wykorzystywane będą audyty, audyty i kontrole wewnętrzne.

MONITORING

Monitoring realizacji polityki rozwoju określonej w strategii będzie prowadzony za pomocą:

- wskaźników realizacji celów strategicznych i operacyjnych strategii, określających ilościowo postęp w osiąganiu zaplanowanych efektów. Zostały one dobrane w sposób odzwierciedlający przyjęte w strategii założenie koncentracji na mieszkańcu jako użytkowniku i twórcy miasta. W związku z tym efekt jaki ma być uzyskany (i mierzony za pomocą wskaźników) wiąże się w większości przypadków bezpośrednio z aktywnością, postawami lub ocenami mieszkańców lub przedsiębiorców;
- wskaźników kontekstowych, obejmujących ogólne wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, na które ma wpływ wiele innych czynników poza działaniami podejmowanymi w ramach strategii. Będą one porównywane ze wskaźnikami wybranych miast polskich i europejskich.

Sprawozdawczość z realizacji celów strategii będzie prowadzona w cyklu rocznym.

Za pomiar wskaźników celów strategicznych i operacyjnych, określonych szczegółowo w załączniku 6, odpowiedzialne jest biuro koordynujące realizację strategii. Na podstawie wyników

uzyskanych z pomiaru w II kwartale roku następującego po roku sprawozdawczym zostanie przygotowany raport z realizacji strategii obejmujący też analizę wskaźników kontekstowych. Będą w nim wykorzystane sprawozdania z realizacji programów, przygotowywane w I kwartale roku następującego po roku sprawozdawczym. W oparciu o zebrane dane będą formułowane wnioski i rekomendacje istotne dla dalszego wdrażania strategii, które trafią do realizatorów w celu podjęcia ewentualnych działań naprawczych.

Raport z realizacji strategii będzie udostępniany opinii publicznej. Jakie informacje powinien zawierać, określono w standardach dokumentów programujących rozwój m.st. Warszawy.

EWALUACJA

W ramach oceny skuteczności, efektywności, użyteczności realizowanych celów strategii oraz ich trwałości, a także trafności doboru celów wobec zidentyfikowanych potrzeb, prowadzone będą badania ewaluacyjne. Planuje się prowadzenie ewaluacji:

- bieżącej (on-going), pozwalającej na wykrycie, w cyklu rocznym, problemów i wskazującej sposoby ich rozwiązania,
- końcowej (ex post), przeprowadzonej po zakończeniu realizacji strategii dla oceny stopnia zaspokojenia potrzeb, poziomu realizacji celów oraz efektów strategii.

W badaniach wykorzystywane będą m.in. wyniki monitoringu realizacji strategii oraz programów, a także ocena ryzyka związanego z realizacją strategii (załącznik 7).

SŁOWNIK POJĘĆ

Cele – mówią o tym, jak zamierzamy osiągnąć stan przedstawiony w wizji Warszawy w 2030 roku, uwzględniając uwarunkowania wynikające z przeprowadzonej diagnozy stanu miasta. Opis celu określa zakres oczekiwanej zmiany oraz sposób postępowania umożliwiający jej osiągnięcie.

Cel strategiczny – jest celem ogólnym, wypływa bezpośrednio z wizji. To cel o długookresowej perspektywie realizacji, który powinien zostać osiągnięty najpóźniej na koniec okresu wdrażania strategii rozwoju miasta. Sposób jego urzeczywistnienia określają cele operacyjne. Cel strategiczny wyznacza się dla najwyższego poziomu kadry zarządzającej miastem (prezydenta m.st. Warszawy, zastępców prezydenta m.st. Warszawy, sekretarza m.st. Warszawy oraz skarbnika m.st. Warszawy).

Cel operacyjny – wskazuje metodę osiągnięcia celu strategicznego, ale nie wyznacza konkretnej listy projektów do realizacji. Jest przygotowywany dla średniej kadry zarządzającej miastem (dyrektorów biur Urzędu m.st. Warszawy).

Diagnoza strategiczna – powstaje w wyniku analizy zjawisk zachodzących w mieście oraz ich przyczyn. Diagnoza strategiczna dotyczy ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej stolicy. Ograniczona jest jednak do zagadnień wynikających z wizji Warszawy w 2030 roku – ma określić konieczne zmiany, które doprowadzą do osiągnięcia wizji. Przygotowuje się ją na podstawie szerszych tematycznie analiz.

Ewaluacja – oznacza ocenę jakości i efektów prowadzonych działań. Jej celem jest poprawa jakości realizowanych procesów i projektów oraz wdrażanych dokumentów programujących rozwój. Dokonuje się jej na podstawie kryteriów ewaluacyjnych, zależnych od momentu analizy.

Ewaluacja ex ante (wstępna) – przeprowadzana jest w fazie przygotowywania strategii, aby zweryfikować trafność doboru celów lub działań wobec wyników diagnozy. Może również służyć do oceny spójności dokumentu w wymiarze wewnętrznym (relacji między przyjętymi w dokumencie celami lub działaniami) i zewnętrznym (zgodności z dokumentami regionalnymi, krajowymi, ponadkrajowymi).

Ewaluacja mid-term (śródkresowa) – dokonuje się jej w połowie okresu wdrażania strategii dla oceny dotychczasowych efektów oraz przyjętych w dokumencie założeń. Może przyczynić się do modyfikacji prowadzonych działań lub przyjętych celów.

Ewaluacja on-going (bieżąca) – przeprowadzana jest podczas wdrażania strategii i służy ocenie problemów ujawnionych w wyniku monitoringu oraz wskazaniu metod ich rozwiązania. Częściej odnosi się do przebiegu interwencji niż do jej efektów. Może zawierać analizę aktualności celów i działań w odniesieniu do sytuacji społeczno-gospodarczej oraz funkcjonalno-przestrzennej.

Ewaluacja ex post (końcowa) – dokonywana po zakończeniu okresu wdrażania strategii, aby ocenić poziom zaspokojenia potrzeb, stopień realizacji celów oraz efekty interwencji.

Inteligentne miasto – miasto rządzone w mądry sposób, w którym wykorzystuje się technologie cyfrowe i telekomunikacyjne do zwiększenia wydajności sieci i usług, w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Interesariusz – osoba, grupa osób lub instytucja, które mają wpływ na funkcjonowanie miasta (np. realizację celów określonych w strategii) lub na które miasto (w tym realizowane przez urząd cele) ma wpływ (odbiorcy interwencji).

Ład przestrzenny – ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość, uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturalne oraz kompozycyjno-estetyczne.

Monitoring – proces cyklicznego pomiaru postępów w realizacji celów strategii i jej programów. Opiera się na systemie wskaźników przypisanych celom, dla których określono oczekiwane wartości.

Miejsce aktywności – miejsce umożliwiające aktywne spędzanie wolnego czasu oraz rozwijanie się, m.in. przez uczestnictwo w kulturze, uczenie się, działalność społeczną, uprawianie sportu i rekreację, a jednocześnie wchodzenie w interakcje z innymi ludźmi. Może być obiektem kubaturowym (takim jak dom kultury czy Miejsce Aktywności Lokalnej) lub mieć charakter otwartej przestrzeni (np. siłownia plenerowa).

Program – dokument uszczegóławiający cel operacyjny strategii, który nie jest jednak jej integralną częścią. Określa co najmniej typy projektów do realizacji, obejmuje okres 3–7 lat (nie przekracza czasu wskazanego w strategii rozwoju, chyba że regulacje prawne stanowią inaczej).

Strategia rozwoju – jest nadrzędnym dokumentem programującym rozwój Warszawy, w którym wyznacza się cele rozwoju miasta w długookresowej perspektywie. Określa kompleksowo politykę rozwoju miasta.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna – system powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania miasta (rozmieszczenie obszarów pełniących różne funkcje, czyli przeznaczenie i sposób użytkowania danego terenu). Może mieć charakter zwarty lub rozproszony, monocentryczny lub policentryczny.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – dokument, w którym określono politykę przestrzenną gminy, m.in. lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Przyjmowany jest przez Radę m.st. Warszawy. Zawartość oraz zasady jego tworzenia określa *ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Uniwersalne projektowanie – takie projektowanie otoczenia, infrastruktury, produktów, aby mogły być używane przez wszystkich ludzi.

Użytkownik miasta – osoba przebywająca w Warszawie, niezależnie od tego, czy jest jej mieszkańcem, czy nie, np. osoba regularnie dojeżdżająca do pracy lub miejsca pobierania nauki, przybywająca w celu skorzystania z oferty kulturalnej lub handlowej, załatwiająca sprawy administracyjne albo turysta.

Wieloletnia prognoza finansowa – to instrument długoterminowego planowania finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego. Obejmuje prognozę takich parametrów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, jak dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu, dochody majątkowe i wydatki majątkowe budżetu, wynik budżetu ze wskazaniem przeznaczenia nadwyżki albo sposobu sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego. Jej zawartość określa *ustawa o finansach publicznych*.

Wskaźnik – zapewnia pomiar osiągniętego celu, zmobilizowanych zasobów, uzyskanego efektu, informuje o jakości lub stanowi zmienną kontekstową. Osiągnięcie określonej wartości wskaźnika oznacza, że zrealizowano cel lub zaszło badane zjawisko.

Wizja – jest zwięzłym opisem oczekiwanego stanu miasta w przyszłości, czyli w roku wyznaczonym jako termin realizacji strategii rozwoju. Stanowi podstawę formułowania celów strategicznych i operacyjnych, dlatego może być uznana również za najważniejszy cel (cel główny) w rozwoju miasta.

Zielona infrastruktura – sieć wzajemnie połączonych terenów naturalnych, półnaturalnych i obszarów zieleni, które chronią walory ekosystemów oraz dostarczają szerokiego wachlarza korzyści dla ludzi i przyrody. Pełni funkcję środowiskową (zachowanie różnorodności biologicznej), społeczną (organizacja terenów zielonych) oraz gospodarczą (zwiększanie rynkowej wartości nieruchomości).

Zrównoważony rozwój – rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, polegający na zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa w taki sposób, aby nie zmniejszyć możliwości zaspokajania potrzeb przyszłym pokoleniom.

ZAŁĄCZNIKI

1. Raport z prac nad strategią
2. Diagnoza strategiczna
3. Powiązania z innymi dokumentami
4. Wytyczne dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
5. Realizatorzy celów
6. Wskaźniki monitoringu
7. Ryzyka realizacji strategii

Urząd m.st. Warszawy
www.um.warszawa.pl

ISBN 978-83-63269-41-8